

Stockholm den 14 januari 2013

Förslag om ändring av 2 kap. 20 § polisdatalagen (2010:361)

Utgivarna och Nyhetsbyrån Siren (Siren) föreslår regeringen att ta initiativ till en ändring av 2 kap 20 § polisdatalagen. Anledningen är följande.

Polisdatalagen som trädde ikraft den 1 mars 2012 har försvårat för landets massmedieredaktioner att ta del av allmänna handlingar. I den aktuella bestämmelsen föreskrivs att "Enstaka personuppgifter får lämnas ut för automatiserad behandling".

Problemen består i att bestämmelsen – med en motsatsvis tolkning – har uppfattats som att allmänna handlingar som tidigare lämnades ut elektroniskt nu bedöms enbart kunna lämnas ut på papper. Polismyndigheter har lämnat ut allmänna handlingar elektroniskt under många år och det har inneburit att landets massmedieredaktioner har anpassat sitt arbetssätt efter ett sådant förfarande.

Rent praktiskt betyder nämnda bestämmelse att under många år inarbetade arbetssätt nu inte längre kan användas. Att ta del av informationen i en förundersökning har återigen blivit oöverskådligt och kostsamt. När exempelvis tidningen Sydöstran begärde fram ett förundersökningsmaterial i en uppmärksammat rättegång fick man 1500 sidor som det kostade ca 3000 kronor att få ut. Buntens papper var flera decimeter.

I vårt samhälle har det under en lång tid skett en anpassning till ett elektroniskt handhavande av handlingar. Vår uppfattning är att både polismyndigheter och massmedieredaktioner har organiserat sina verksamheter efter detta sätt att arbeta fullt ut. Det innebär att hanteringen av stora mängder papper är ohållbar och ibland omöjlig. I synnerhet när den utlämnande polismyndigheten är liten och samma handling ska lämnas ut till ett flertal massmedieredaktioner samtidigt.

Frågan är om polismyndigheten, i en sådan situation, överhuvudtaget kan tillgodose kravet på att lämna ut handlingen skyndsamt. Den nya ordningen innebär i längden alltså en ohållbar situation både för massmedieredaktionerna och polismyndigheterna. Offentlighetsprincipen gagnas inte av den nya lagstiftningen och allmänhetens möjlighet att ta del av allmänna handlingar har tagit ett steg bakåt.

Vi kan ingalunda tro att lagstiftarens mening med bestämmelsen var att försvåra för massmedieredaktioner att ta del av allmänna handlingar. Vår uppfattning är dock att den nya lagen fick denna oönskade effekt.

Regeringen har i propositionen (2009/10:85) diskuterat frågan om integritetsskydd och utlämnande av handlingar i elektronisk form. Argumentationen handlar om att utlämnade av personuppgifter på medium för automatiserad databehandling medför särskilda risker från integritetssynpunkt. Det kan exempelvis vara att mottagaren kan bearbeta informationen genom att samköra den mot elektroniska uppgifter som hämtats från andra informationskällor. Regeringen menar att risken finns att uppgifterna ska behandlas i strid med de grundläggande kraven på dataskydd.

Ett flertal remissinstanser var kritiska till bestämmelsen. Frågan restes också om bestämmelsens förenlighet med offentlighetsprincipen. Regeringen menade dock att lagen inte påverkade rätten att få ut allmänna handlingar utan enbart formen för handlingarnas utlämnande.

Som vi visat ovan fick vi ganska snart efter lagens ikraftträdande emellertid erfaara att den nya bestämmelsen visst inneburit svårigheter för massmedieredaktioner att ta del av allmänna handlingar.

Vi har förståelse för att regeringen vill skydda enskilda mot intrång i privatlivet. Dessa intrång sker dock inte på de etablerade mediernas plattformar. Eftersom dessa verkar under grundlagarna och de självreglerande etiska systemen. Övertramp som sker utanför detta område borde inte utgöra ett skäl för att försvåra den av medierna så viktiga granskningen av det allmänna.

Vi föreslår därför att den nya lagen kompletteras med bestämmelser likt de som finns i 7 och 8 §§ personuppgiftslagen (1998:204), dvs bland annat ett undantag för verksamheter som verkar under tryckyttrandefrihetsgrundlagen.

Vänliga hälsningar

Jeanette Gustafsdotter
VD, Utgivarna

Matti Larsson
Chefredaktör, Nyhetsbyrån Siren

:Utgivarna

SIREN.NYHETSBYRÅN.